

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี
Skills of educational administrators in the 21st century
Lamsonthi District School Group Lopburi Province

ธิดารัตน์ พันธุ์เสียม, วิรลพัชร วงศ์วัฒนเกษม
Thidarat Phansiam, Wiralpat Wongwatkasem
วิทยาลัยนครราชสีมา
Nakhon Ratchasima College

E-mail 650401320088@nmc.an.th, wiralpat@nmc.ac.th

(Received : 24 December 2023 ; Edit : 16 January 2024 ; accepted : 16 January 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา การศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี จำนวน 124 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า เรียงจากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการศึกษา และการสอน ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านความรู้ความคิด และทักษะด้านความคิดรวบยอด
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the skill level of school administrators in the 21st century. Lamsonthi District School Group Lopburi Province 2) To compare the skills of school administrators in the 21st century, Lam Sonthi District School Group. Lopburi Province Classified by position and educational level education The sample group used is Administrators and teachers in Lam Sonthi District School Group Lopburi Province, 124 people, sample size determined according to Krejci and Morgan's table. and stratified random sampling. The tool used in the research was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.67-1.00 and a confidence value of .96. Statistics used for data analysis include frequency. Percentage, mean, standard deviation T-test (t-test)

The research results found that

1. Skill level of educational institution administrators in the 21st century, Lam Sonthi District School Group Lopburi Province at a high level When considering each aspect, it was found that, in order from the highest to the lowest average, technical skills were. Educational and teaching skills human skills Cognitive skills and conceptual skills

2. Results of comparing opinions on the skills of educational administrators in the 21st century, Lam Sonthi District School Group. Lopburi Province Classified by position and education level There were no differences in opinions regarding the skills of educational administrators in the 21st century overall and in each aspect.

Keywords : Skills of school administrators, 21st century

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในศตวรรษที่ 21 ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากยุคอุตสาหกรรมเข้าสู่ยุคสารสนเทศ (Information Age) โดยใช้ความรู้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและพัฒนานวัตกรรม ทางเทคโนโลยีในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งในด้านอุตสาหกรรม การใช้ชีวิตของ คนในสังคมยุคใหม่ สิ่งแวดล้อมที่มีความหลากหลายในมิติทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และ สิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดโอกาสและภัยคุกคามขึ้น ซึ่งประเทศไทยต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2560) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในยุคไทยแลนด์ 4.0 นั้นเป็นยุคเทคโนโลยี สารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก และส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน ซึ่งบุคคลสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีทักษะการเป็นผู้นำที่มีคุณภาพและมีการวางแผนการบริหารอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาครูผู้สอนและผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว การศึกษาภายใต้ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษารอบที่ 2 ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) รอบนี้มีการปรับหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกครั้งหนึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษาในระดับโลกที่มุ่งเน้นปฏิรูปการเรียนรู้ เน้นครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ โดยยึดหลักสำคัญ คือ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสภาพจริง ซึ่งทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติ รัฐบาลจึงมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักสามประการ คือ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพ ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษาภายใต้กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ซึ่งในทุกมิตินั้นจะมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุผลของการปฏิรูปการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาคือ การขาดภาวะผู้นำที่เข้มแข็งและมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ทั้งผู้นำระดับสูงและระดับกลาง อย่างไรก็ตามองค์กรต่าง ๆ ของไทยยังขาดวิสัยทัศน์ คือผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มักจะตามกระแสนโยบายและแนวทางการทำงานของผู้นำระดับสูง ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์และตัดสินใจทำอะไรใหม่ ๆ ที่แตกต่าง ไปจากแนวนโยบายที่ส่งมาจากเบื้องบนหรือแนวปฏิบัติเดิม ๆ ที่ทำกันมาช้านาน

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ในฐานะเป็นผู้นำที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรภายในมีบทบาทต่อการกำหนดทิศทาง นโยบาย และนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จต้องมีความพร้อมในด้านคุณลักษณะที่โดดเด่น กล่าวคือมีทักษะทางปัญญาสูง เป็นนักบริหารมืออาชีพ มีจิตเชิงสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดี และเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์มีความคาดหวังสูงที่มุ่งสร้างความสำเร็จของงาน ตลอดจนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมยุคใหม่ นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ต้องมีบทบาทที่สำคัญ คือ ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุมมาเป็นผู้ที่วางแนวทางการปฏิบัติงานของ ดังนั้นผู้นำองค์กรยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีการแสวงหาความรู้ทั้งเชิงทฤษฎี การปฏิบัติและประสบการณ์และเคยและแซมมอนส (Day and Sammons, 2016) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นในยุคปัจจุบันไว้ใน Successful School Leadership ว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะด้านวิสัยทัศน์ ช่วยในการกำหนดภาพความสำเร็จในอนาคตของสถานศึกษาวางเป้าหมายที่จะดำเนินการร่วมกันทั้งองค์กร ทักษะด้านการพัฒนาสภาพการเรียนรู้การสอน สร้างมาตรฐานที่ดีทั้งด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์ เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ ทักษะด้านการพัฒนาโครงสร้างองค์กร สร้างวัฒนธรรมองค์กรออกแบบระบบการทำงานตามโครงสร้าง วางเป้าหมายตัวชี้วัดแก่บุคลากรและทีมงานเพื่อมุ่งสู่การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ทักษะด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการวางแผนออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะกับบริบทของโรงเรียนนิเทศ ติดตาม และประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ทักษะด้านการวางแผนพัฒนาคุณภาพครู เปิดโอกาสให้บุคลากรได้พัฒนาและมีความก้าวหน้าในอาชีพ ทักษะด้านการสร้างความสัมพันธ์ชุมชน ที่ผู้บริหารสามารถสร้างเครือข่ายและประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรมและความสำเร็จของโรงเรียนกับกลุ่มผู้ปกครองและผู้นำชุมชนได้

กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 กระทรวงศึกษาธิการ มีเขตบริการการศึกษารวม 13 โรงเรียน ซึ่งการจัดการศึกษาท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงใน

ศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี พบปัญหาของกระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่ยังไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นอกจากมุ่งพัฒนาเยาวชนให้สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ต่อยอดจากความรู้เดิมของคนรุ่นก่อนแล้วยังต้องปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเมืองการปกครองและโครงสร้างประชากรในปัจจุบันและอนาคตยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นการแพร่ระบาดของโควิด-19 เป็นอีกหนึ่งจุดเปลี่ยนสำคัญในการขับเคลื่อนผู้คนและสังคมไปสู่ความปกติใหม่ หรือ New Normal ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมผู้บริโภค บริบทต่าง ๆ ในสังคมที่ล้วนเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง รวมทั้งการขับเคลื่อนธุรกิจให้อยู่รอดและเติบโตในยุคนี้ ผู้นำของแต่ละองค์กรจำเป็นต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการรับมือให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งจำเป็นต้องจัดทักษะสำคัญของผู้นำมาใช้ หรือการปรับแผนกลยุทธ์ให้สามารถรับมือกับวิกฤติที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ด้วยความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี เพื่อหลอมรวมทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

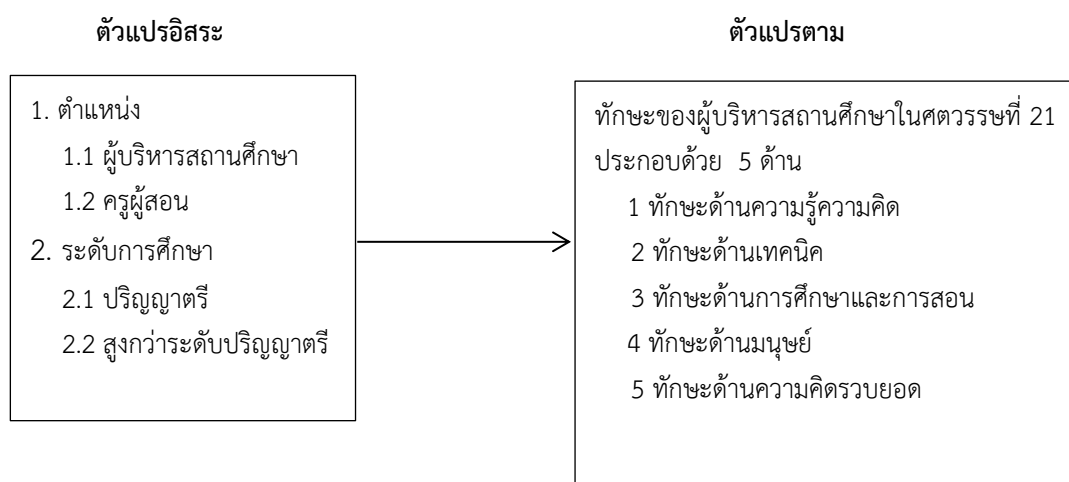
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ

จังหวัดลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

มีการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ตามแนวคิดของ เซอร์ จีโวานนี และ (Sergiovanni, 1980), ไพเซย์ (Paisey, 1981), กริฟฟิน (Griffin), แฮร์ริส (Harris), เดรกและโรว์ (Drake and Roe, 1986), แคทซ์ (Kattz, 1995) และ ดูบริน (Dubrin, 2011) สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบหลักสำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดได้ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 ประกอบด้วย 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านศึกษาและการสอน และทักษะด้านความคิดรวบยอด ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี แตกต่างกัน

2. บุคลากรที่ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี จำนวน 169 คน
2. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 13 คน และครูผู้สอนจำนวน 111 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้นจำนวน 124 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตาม ตำแหน่งและระดับการศึกษา
 - 1) ตำแหน่ง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - 1.1) ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.2) ครูผู้สอน
 - 2) ระดับการศึกษา จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - 2.1) ระดับปริญญาตรี
 - 2.2) สูงกว่าระดับปริญญาตรี
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ตามแนวคิดของ เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni, 1980), ไพเซย์ (Paisey, 1981), กริฟฟิน (Griffin, 1984), แฮริส (Harris, 1985), เดรกและโรว์ (Drake and Roe, 1986), แคทซ์ (Kattz, 1995) และ ดูบริน (Dubrin, 2011) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้
 - 1) ทักษะด้านความรู้ความคิด
 - 2) ทักษะด้านเทคนิค
 - 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน
 - 4) ทักษะด้านมนุษย
 - 5) ทักษะด้านความคิดรวบยอด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550)

- ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี นั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2556)
3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวข้องกับเรื่องทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปริญญานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปริญญานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
7. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในโรงเรียนชัยบาดาลพิทยาคม อำเภอย้ายบาดาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี
8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 35 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาช (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการกลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 124 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับจำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t - test (Independent samples)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี สรุปเป็นรายด้านและภาพรวม ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ทักษะด้านความรู้ความคิด	4.37	0.63	มาก	4
2	ทักษะด้านเทคนิค	4.49	0.57	มาก	1
3	ทักษะด้านการศึกษาและการสอน	4.44	0.39	มาก	2
4	ทักษะด้านมนุษย	4.41	0.11	มาก	3
5	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.35	0.65	มาก	5
ภาพรวม		4.56	0.52	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.56$, S.D.= 0.52) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เรียงจากที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดไปต่ำสุด คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านความรู้ความคิด และทักษะด้านความคิดรวบยอด

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน ปรากฏดังตารางที่ 2

ด้านที่	รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ทักษะด้านความรู้ความคิด	4.50	0.10	4.36	0.04	-0.31	0.76
2	ทักษะด้านเทคนิค	4.45	0.21	4.48	0.03	-0.03	0.98
3	ทักษะด้านการศึกษาและการสอน	4.47	0.18	4.38	0.10	-0.11	0.92
4	ทักษะด้านมนุษย	4.38	0.18	4.50	0.12	-0.11	0.92
5	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.46	0.07	4.33	0.05	-0.07	0.94
ภาพรวม		4.45	0.05	4.41	0.03	-0.06	0.95

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ทักษะด้านความรู้ความคิด	4.37	0.04	4.41	0.05	-0.30	0.75
2	ทักษะด้านเทคนิค	4.42	0.05	4.48	0.03	-0.38	0.96
3	ทักษะด้านการศึกษาและการสอน	4.49	0.11	4.49	0.10	-0.01	0.95
4	ทักษะด้านมนุษย	4.41	0.14	4.41	0.11	-0.07	0.92
5	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.33	0.05	4.39	0.03	-0.11	0.94
ภาพรวม		4.45	0.05	4.47	0.05	-0.08	0.96

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ผลวิเคราะห์ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมมีทักษะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือเป็นตัวแปรสำคัญที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดคุณภาพภายใต้ระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษานั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษานั้นต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำพาสถานศึกษาประสบผลสำเร็จในทุกด้าน ต้องอาศัยความรู้ความสามารถความเข้าใจในหลักการบริหาร มีทักษะในการบริหารหรือการจัดการวางแผนงาน ความรู้ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานและเทคนิคต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมรวมถึงความสามารถในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ด้านการศึกษาและการสอน คือ ความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน การพูด การอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศการทำงาน มีความเป็นกัลยาณมิตรกับบุคคลรอบข้าง สามารถสาธิตให้ครูดูเป็นแบบอย่างและทำให้เป็นที่ยอมรับและศรัทธา ด้านความรู้และเข้าใจ คือ ความรู้ สติปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาการปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ แคทซ์ (Katz, 1995) เรียกว่า ทฤษฎี 3 ทักษะของแคทซ์ (Katz's Three skills Theory) ซึ่งอธิบายทฤษฎีไว้ว่าทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารมีอยู่ 3 ทักษะ ได้แก่ ด้านเทคนิค (technical skill) เป็นทักษะที่ผู้บริหารใช้ความรู้ความสามารถ และเทคนิคต่าง ๆ ในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในการบริหารเป็นทักษะด้านเทคนิคที่เกิดจากการฝึกอบรม การศึกษาความรู้ต่าง ๆ จากประสบการณ์ ด้านมนุษย์ (human skill) เป็นทักษะที่ผู้บริหารสามารถทำงานกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ การสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน รู้วิธีสร้างทีมงานเพื่อให้การบริหารสำเร็จตามจุดมุ่งหมายด้านความคิดรวบยอด (conceptual skill) เป็นทักษะของผู้บริหารซึ่งจะมองภาพรวมขององค์กร เริ่มจากองค์ประกอบย่อย ๆ ภายในองค์กร สามารถมองเห็นความซับซ้อนภายในองค์กร สามารถผสมผสานเชื่อมโยงองค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์กรให้เข้ามาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลิภา พูลศิริ (2562) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ทักษะบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยจำแนกรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอดิภาณูญ ศรีสังข์ (2564) ได้ศึกษาทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ทักษะบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ภาพรวมมีทักษะอยู่ในระดับมาก การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้นรวมทั้งปรับบทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี ความรู้ ความสามารถ และมีทักษะที่เตรียมเป็นที่ยอมรับของชาติอื่น และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและจำแนกรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการ โดยเริ่มตั้งแต่กำหนดนโยบายของสถานศึกษา กำหนดหน้าที่ และมอบหมายงานให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาตามความสามารถและความเหมาะสม ตลอดจนควบคุมดูแลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างราบรื่น และยังต้องเป็นผู้นิเทศ ติดตาม และประเมินผล รวมถึงเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจึงมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับงานวิจัยของศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย

(2561 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและจำแนกรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุกรรยา อังคุระษี (2565) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและจำแนกรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและจำแนกรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนถึงแม้จะมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน แต่มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาเป็นหลักเหมือนกัน คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ มีทักษะวิชาชีพ และมีทักษะชีวิตที่เหมาะสมสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอาจมองไปในทิศทางเดียวกันว่า ในปัจจุบันที่เป็นสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงและสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษารวมถึงผู้บริหารหน่วยงานต่าง ๆ ไม่สามารถหยุดพัฒนาตนเองได้ หากแต่ต้องเร่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความพร้อมให้กับตนเองและองค์กรของตนที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาพร รอดไพบุลย์ (2565 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมจำแนกรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสุกรรยา อังคุระษี (2565) พบว่า การเปรียบเทียบของความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาเป็นหลักคือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ มีทักษะวิชาชีพ และมีทักษะชีวิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ทักษะด้านความรู้ความคิด พบว่า ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองด้านการวิเคราะห์นโยบาย

จุดมุ่งหมาย ขอบข่ายงานและระบบงานภายในสถานศึกษาตลอดจน การนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเสมอ โดยควรจะต้องเป็นผู้ที่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

1.2 ทักษะด้านเทคนิค พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจระเบียบงาน งบประมาณ การจัดหาวัสดุ การเก็บรักษาวัสดุครุภัณฑ์ระเบียบงานบริหารทั่วไป เป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ สามารถให้คำแนะนำและเป็นตัวอย่างแก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลได้

1.3 ทักษะด้านการศึกษาและการสอน พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการอบรมหาความรู้เพิ่มเติม ส่งเสริมให้ครูพัฒนาวิธีการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าทางวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ทักษะด้านมนุษย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาซักถามข้อสงสัยเมื่อเกิดปัญหาข้อขัดแย้ง ให้ความสำคัญและให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชาในทุกสถานการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

1.5 ทักษะด้านความคิดรวบยอด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถในการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ เป้าหมาย หลักสูตรของสถานศึกษาและนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของชาติทุกระดับ สามารถนำนโยบายของชาติไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาความต้องการของชุมชนและนำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางเทคโนโลยีและดิจิทัล และทักษะคุณธรรมและจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- ณัฐพล ทีปสุวรรณ. (2562). **นโยบายการศึกษา**. วิทยากร วารสารเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู, 118(10), 5.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยSPSS**. กรุงเทพฯ : บริษัท วี. อินเตอร์พรีนซ์.
- นิภาพร รอดไพบูลย์. (2565). **ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว**. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา , ชลบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). **บทบาทของมหาวิทยาลัยไทยต่อ Thailand 4.0**. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2566. แหล่งที่มา : <https://www.isoc5.net/infographics/view/164>.
- วัลลภา พูลศิริ. (2562). **การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17**. ปริญญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย. (2561). **ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก.
- สุกรรยา อังคุระชี. (2565). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2**. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค.
- อดิภาณูจน์ ศรีสังข์. (2564). **ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี**. ปริญญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี,จันทบุรี.
- A.J. dubrin. (2011). **Essentials of management**. Mason: South-Western Cengage Learning.
- Day and Sammons. (2016). **Successful School Leadership**. United Kingdom: Berkshire : Education Development Trust.
- Drake, L. and Roe, W. H. (1986). **The Principal-Ship**. New York : Macmillan.
- Dubrin, J.A. (1998). **Leadership Research Findings, Practice, and Skills**. Boston, MA. : Houghton Mifflin.
- Griffin, R. W. (1984). **Management**. 5th ed. Houghton: Mifflin.
- Katz. Robert L.(1983). **Executive Success Management**. New York: John Wiley and Sons.
- Sergiovanni. (1980). **Education Governance and Administrative** Englewood Cliffs. New Jersey : Prentice- Hall, Inc.